

**UNIVERSITY STUDENTS' BELIEFS ABOUT
CODE-SWITCHING IN FRENCH LESSONS**

Üniversite Öğrencilerinin Fransızca Derslerinde Kod

Değiştirmeye İlişkin İnançları

Sevil BÜYÜKALAN FİLİZ¹ - Nurten ÖZÇELİK² &

Zeynep BÜYÜKSARAÇ³

Article History:

Received

28/08/2017

**Received in revised
form**

28/08/2017

Accepted

13/09/2017

Available online

21/12/2017

Abstract

The aim of this study is to investigate the beliefs of French language students in the Faculty of Education of Gazi University as well as the students of French Language and Literature in the Faculty of Arts and Science concerning changing the linguistic code based on their gender, age, classes, high schools they graduated from and their department. The study is a descriptive research which follows scanning method which is one of the quantitative methods of studies. The participants of this investigation are 231 students from 1., 2., 3., and 4. Class of spring semester of preparatory of academic year 2016-2017 of French language Education in Faculty of Education and French language and Literature in Faculty of Arts and Science of Ankara Gazi University. The data of this investigation was collected through four subscales called "The Scale of Beliefs concerning Code-Switching" developed by Yıldız and Coşkun (2016) in order to measure students beliefs about code-switching regarding French language. The data taken from students was analyzed by using SPSS-15. According to research findings, students' belief related to change the code within the context of sub dimensions are average and above average. This indicates that the students who responded to research are supporting the usage of mother tongue in some cases in their French language educations. Especially, the students' need for mother tongue in explanations of the lecture was observed; however over usage of the mother tongue may alienate them from the target language. For this reason, to what degree the mother tongue is to be used and to determine students' needs properly are among the significant findings of the study. In order to make students better master the language in question, they have to hear the language constantly, thus it is required to pay attention to the measure of code change significantly. Researches made in this area are insufficient. Therefore, detailed studies may be designed with mixed method researches in which quantitative and qualitative study methods are used together.

Keywords: Français, Code-switching beliefs, Native Language, Target Language.

Özet

Araştırmanın amacı, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Fransız Dili Eğitimi ve Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim dallarında öğrenim gören öğrencilerin dilsel kod değiştirmeye ilişkin inançlarını cinsiyet, yaş, sınıf, mezun oldukları lise ve öğrenim gördükleri bölüm değişkenlerine göre

¹ Yrd. Doç. Dr. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü E.P.O Anabilimdalı. (e posta: sevilb@gazi.edu.tr)

² Doç. Dr. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı (e-posta: nurtenk@gazi.edu.tr)

³ Okt. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Okutman, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bölümü Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi. (e posta: zeynepbuyuksarac@ibu.edu.tr)

incelemektir. Araştırma betimsel araştırma niteliğindedir ve araştırmanın yöntemini nicel araştırma yöntemlerinden tarama yöntemi oluşturmaktadır. Bu araştırmanın çalışma grubunu, Ankara Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Fransız Dili Eğitimi ve Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı 2016-2017 eğitim-öğretim yılı bahar dönemi hazırlık, 1., 2., 3., ve 4. sınıfta öğrenim gören 231 öğrencinin tamamı oluşturmaktadır. Bu çalışmada veriler, öğrencilerin Fransızcaya ilişkin kod değiştirme inançlarını ölçmek amacıyla Yıldız ve Çoşkun (2016) tarafından geliştirilen, dört alt boyuttan oluşan “Kod Değiştirmeye İlişkin İnançlar Ölçeği” kullanılarak elde edilmiştir. Öğrencilerden alınan verilerin analizi SPSS-15 programı aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırma bulgularına göre, öğrencilerin alt boyutlar kapsamında kod değiştirmeye yönelik inançlarının orta değerde ve ortalamanın üstünde olduğu gözlenmiştir. Bu durum araştırmaya katılan öğrencilerin Fransızca öğrenimleri sırasında bazı durumlarda anadil kullanımını desteklediklerini göstermektedir. Özellikle dersin açıklanması konusunda öğrencilerin anadile ihtiyaç duydukları gözlenmiştir. Fakat anadilin fazla kullanılması öğrencileri hedef dilden uzaklaştırabilmektedir. Bu sebeple, anadilin ne derecede kullanılması gerektiği ve öğrenci ihtiyaçlarının doğru saptanması çalışmanın önemli bulguları arasındadır. Öğrencinin dile daha iyi hâkim olabilmesi için hedef dili sürekli duyması ve bu dili konuşması gerekmektedir. Dolayısıyla, kod değiştirme ölçütüne çok dikkat etmek gerekmektedir. Bu alanda yapılan çalışmalar yetersizdir. Bu nedenle, nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanıldığı karma yöntem araştırmaları ile konu üzerinde derinlemesine çalışmalar tasarlanabilir.

Anahtar Sözcükler: Fransızca, Kod Değiştirme, Kod Değiştirme İnançları, Ana Dil, Hedef Dil

1. Giriş

Hızlı bir şekilde gelişen ve değişen dünyayla birlikte farklı toplumlarla iletişime geçmek amacıyla dil öğrenmek bir gereklilik haline gelmiştir. Hafızanın gelişimi, farklı kültürleri tanıyıp farklılıkları görebilme, farklı ülkelere kolayca seyahat edebilme, bu ülkelerde öğrenim imkânı kazanma, sosyal çevre edinebilme, iş bulma ve kariyer sahibi olabilme konusunda yeterliliğin artması, araştırma yaparken ilk kaynaklardan bilgi edinebilme, insanlara daha faydalı olabilme, bilimsel, siyasal, toplumsal, ekonomik, kültürel vb. her alanda bilgi alışverişi sağlayabilme imkânları çok dilliliği özendirilmektedir.

Bir yabancı dil bilmenin zorunluluk haline geldiği dünyada ikinci bir yabancı dil öğrenmek büyük önem taşımaktadır. Günümüzde artık iki yabancı dil bilmek bir zorunluluk kabul edilmektedir. Avrupa Birliği üyesi ülkelerde ise iki yabancı dil öğretimi zorunlu, tercihen de üç hatta dört yabancı dil öğretimi uygulanmaktadır. Cuq ve Gruca'nın (2003:93) tanımına göre, “ yabancı dil kavramı anadil kavramına zıt olarak ortaya çıkmış bir kavramdır ve anadil olmayan her dil yabancı dildir”. Bu çalışmada söz konusu yabancı dil Fransızcadır. Yabancı dil Fransızca ya da Fransız dili; anadil olarak Fransızcadan başka bir dil kullanan kişi ve toplumların öğrendikleri başka bir dildir.

Fransızca, dünyada 5 kıtada 200 milyondan fazla kişi tarafından konuşulan bir dildir. Fransa, Kanada, Belçika, Lüksemburg, İsviçre, birçok Afrika ülkesi, Kamboçya, Vietnam gibi bazı Asya ülkelerinde de konuşulan, Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı gibi kuruluşların resmi dillerinden biridir. İngilizceden sonra dünyanın birçok yerinde konuşulan ikinci dildir. Düşünce akımlarının kökeninin geldiği bir dil olması açısından da önemli bir yere sahiptir. Sanat, mutfak, tiyatro, moda, mimari, felsefe, edebiyat, tarih gibi alanlarda uluslararası bir dil olmasının yanı sıra öğrencilerin yurtdışı eğitimleri için tercih ettikleri ülkeler arasında olması açısından da önemli bir yere sahiptir.

18. Yüzyılın sonlarına doğru ilk askeri deniz okulu olan Mühendishane-i Bahri-i Hümayun'da Fransızca seçmeli ders olarak yer almıştır. Daha sonra, askeri kara okulu olarak açılan Mühendishane-i Berr-i Hümayun'da da Fransızca seçmeli yabancı dil dersi olarak okutulmuştur (Akt. Nurlu, 2013:491). Yenileşme hareketlerinin olduğu bu dönemde açılan okullarda Fransızca seçmeli ders olarak yer almış ve günümüze kadar da tercih edilen ikinci yabancı dillerden birisi olmuştur. Günümüzde de ikinci yabancı diller arasında varlığını sürdürmektedir. Seyrathı, Hakan ve Gülşen'in (2016:240) de belirttiği

gibi Milli Eğitim Bakanlığı 2006 yönetmeliğine göre, ilköğretim kurumlarında 4. sınıftan itibaren zorunlu yabancı dil derslerine yer verilmesi ve bu derslerin takviyesi amacıyla ya da ikinci yabancı dil dersi olarak seçmeli yabancı dil derslerine de yer verilmesi, yabancı dil öğretiminde müfredat değişikliği Almanca, İngilizce, Fransızca ve Arapça Derslerinin 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar öğretim programına 2013-2014 öğretim yılından itibaren 2. sınıflardan başlanması ve kademeli olarak uygulanması kararı alınmıştır. Günümüzde özel okulların yanı sıra, üniversitelerde de hem Anabilim Dalı hem seçmeli dersler olarak Fransızca eğitimi verilmektedir.

İlk kez karşılaşılan bir dili doğru öğrenmek önemlidir. Yabancı dil öğrenimi, bilindiği gibi süreklilik isteyen, konuşma, yazma, dinleme, okuma gibi dört temel beceriyi etkin kullanmayı gerektiren zorlu bir süreçtir. Yabancı dil olarak Fransızca öğreniminde dil ve ses yapılarındaki farklılıklar, harflerin çoğunlukla yazıldığı gibi okunmaması, aksan problemleri ve yapısal kurallardaki istisnalar öğrenenlerin bazı zorluklarla karşı karşıya kalmasına sebep olmaktadır. Bu problemlerin en önemli nedenlerinden biri olarak yabancı dil öğretiminde/öğreniminde etkili bir düzeye gelinmemesi gösterilebilir.

Yabancı dili yeni yöntemlere uygun olarak, anadil öğreniyor gibi öğrenmek daha doğru bir yöntem olsa da gerek öğreten gerek öğrenen ihtiyaçlarından ötürü anadile ihtiyaç duyulması kaçınılmazdır. Çalışmada kod değiştirme olarak adlandırılan bu eylem, bir yabancı dili yani hedef dili öğrenirken kaynak dilin yani anadilin kullanılması işidir. Fransızca öğreniminde/öğretiminde anadilin kullanılması yani kod değiştirme « méthode traditionnelle » dediğimiz geleneksel yöntem içerisinde yer almaktaydı; fakat gelişen teknolojiyle ve yeni yöntemlerle birlikte anadil yerini hedef dili kullanmaya bırakmıştır. Bunlara rağmen dil öğretiminde istenilen düzeye gelinmemesi, geleneksel yöntemlerden kopulamaması ve Fransızcanın yapısal ve anlamsal farklılıklarından ötürü Fransızca öğreniminde/öğretiminde anadile yer verildiği durumlar bulunmaktadır. Bu çalışmada öğrencilerin Fransızca derslerinde anadil kullanımına ilişkin inançlarının incelenmesi amaçlanmıştır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Fransız Dili Eğitimi ve Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim dallarında öğrenim gören öğrencilerin dilsel kod değiştirmeye ilişkin inançlarını cinsiyet, yaş, sınıf, mezun oldukları lise ve öğrenim gördükleri bölüm değişkenlerine göre incelemektir.

1.2. Problem Cümlesi

“Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Fransız Dili Eğitimi ve Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı öğrencilerinin Fransızca Derslerinde Kod Değiştirmeye İlişkin İnanç düzeyleri bazı değişkenlere göre nasıldır?” ifadesi araştırmanın problem cümlesidir.

Araştırmada aşağıdaki alt problemlere cevap aranacaktır:

1. Gazi Eğitim Fakültesi Fransız Dili Eğitimi ve Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı hazırlık, 1., 2., 3., ve 4. sınıf öğrencilerinin Fransızca Derslerinde kod değiştirmeye ilişkin inançları nedir?
2. Gazi Eğitim Fakültesi Fransız Dili Eğitimi ve Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı hazırlık, 1., 2., 3., ve 4. sınıf öğrencilerinin Fransızca Derslerinde Kod Değiştirmeye İlişkin İnanç düzeyleri;
 - a) cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
 - b) yaş değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

- c) sınıf değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- d) mezun oldukları lise değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- e) öğrenim gördükleri bölüm değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Kod Kavramı ve Kod Değişirme

Kod kavramı denince akla ilk gelen şüphesiz dildir. Kod, dil aracılığıyla bir bilginin iletilmesini sağlayan bir terimdir. Bernstein'a (1981:328) göre kod, ilgili anlamları, onların gerçekleşme biçimlerini ve bu anlamları çağrıştıran bağlamları seçen ve bütünleştiren dolaylı olarak edinilmiş düzenleyici bir ilkedir. Wardhaug (2010:84) ise, kod kavramının iki ya da daha fazla taraflar arasında iletişim amacıyla kullanılan bir sistem, kişinin her fırsatta kullanabileceği özel bir lehçe ya da dil olduğunu ifade etmektedir. İletişimin sağlanmasında kendine özgü bir dil ifade eden kod, çalışmanın konusu olan yabancı dil alanında kullanıldığı gibi farklı alanlarda da kendini göstermektedir.

Yabancı dil öğrenimi/öğretimi sırasında iki dil arasında geçişler yaşanmaktadır. Kod değişirme olarak adlandırılan bu kavramın farklı araştırmacılar tarafından tanımları bulunmaktadır. Kod değişirme (code-switching) konuşucunun, iki ya da daha fazla dili ya da dil değişkelerini (lehçeler, ağızlar) birbirlerine alternatif olarak, belirli bir iletişim ortamında, aynı söylem çerçevesinde uygulamaya koymasındadır (Varol, 2014:18). Numan ve Carter (2001:75) kod değişirmeyi aynı söylem içerisinde bir dilden başka bir dile geçiş olgusu olarak tanımlarken; Gardner-Chloros (1983:25) bir konuşma ya da söylemde diller değişimi/almaşıklığı ya da dilsel çeşitlilik olarak tanımlamaktadır. Bir başka araştırmacı Faraj'ın aktardığına göre konuşma içerisinde kod değişimi, A diline ait bir cümle içerisinde B diline ait bir ya da daha fazla kelimenin kullanılmasındadır.¹

Yapılan tanımlar neticesinde kod değişirme, yabancı dil öğreniminde/öğretiminde iletişimi sağlayabilmek amacıyla farklı dillerde aynı bağlamdaki çeşitli sözcük ve ifadeleri aktarmak amacıyla diller arasında geçiş yapma eylemi olarak tanımlanabilir.

2.2. Yabancı Dil Öğreniminde/Öğretiminde Kod Değişirme

Yabancı dil öğreniminde/öğretiminde anadilin kullanımı uzun yıllar tartışılan konu olmuştur. 20. Yüzyılda düzvarım yönteminin (la méthode directe) kullanılmasıyla dil öğretiminde anadil kullanımı yasaklanmıştır. Düzvarım yönteminin temel kuralı, öğrenme eylemi başladığından itibaren hedef dilde pratik yaparak, anadile hiç başvurmadan hedef dilde öğrenmektir. Besse (2008:31) öğretmenin ilk dersten itibaren anadili kullanmayı yasaklayarak, sadece yabancı dilin kullanılmasını ve ilk zamanlar jest mimik, resimler kullanarak daha sonra da yabancı dili kullanarak dil öğretimini sağlaması gerektiğini belirtmektedir. Günümüz çağdaş yöntemi eylem odaklı öğrenme kuramına göre, yabancı dil anadil öğreniliyor gibi, anadile yer vermeden öğrenmeyi desteklese de bazı araştırmacılar yabancı dil öğreniminde anadilin kullanılması gerektiğini savunmaktadırlar. Stoltz'un (2011:26) aktardığına göre, Butzkamm (2003) anadili kullanarak düşünmeyi, iletişime geçmeyi öğrendiğimizi ve dilbilgisini sezgisel kavradığımızı, sonuç olarak da anadilin yabancı dil öğrenme görevini kazandıran ve Dil Edinimi Destek Sistemi sağlayan en büyük insan kazancı olduğunu belirtmektedir.

Yabancı dil öğreniminde/öğretiminde anadilin kullanılabilirliği ya da kullanılamazlığı üzerine tartışmalar geçmişte olduğu gibi günümüzde de devam etmektedir ve bu konuyla ilgili farklı görüşler bulunmaktadır. Konuyla ilgili olarak yapılan alanyazın taraması sonucunda gerek yurt dışında (Atkinson 1987; Bourguignon ve Candelier 1988; Castellotti 2001; Nabila 2008; Stoltz 2011; Benamar 2014; Koutsostathis 2015; Giroux 2016;); gerekse yurt içinde (Çelik 2008; Çiçek 2009; Kayaoğlu 2012; Özçelik 2013; Şavlı

ve Kalafat 2014; Şavlı ve Yonucuoğlu 2015; Coşkun 2016) yapılmış birçok çalışma saptanmıştır.

Yapılan araştırmalara göre, yabancı dilde anadil kullanımı ihtiyacının farklı sebepleri bulunmaktadır. Öğrenen için ilk derslerde soyut kavram ya da ifadeler anlaşılabilir. Bu durumlarda öğretmenin anadile başvurabileceğine ilişkin görüşler bulunmaktadır. Nabila (2008:98-99-100) Fransızca sınıfında kod değişimi üzerine yaptığı bir çalışmada anadil değişimini öğrenmeyi kolaylaştıran “alternance tremplin” ve iletişimi kolaylaştıran “alternance relais” olarak ayıran Moore (1998) terminolojisine göre ele almış ve araştırma sonucu öğrenci davranışları hakkında yorumlar yapmak, sınıf düzenini sağlamak, kişisel nitelik hakkında soru sormak, öğrenci cevabını değerlendirmek, yabancı dilde verilenin anlaşılması durumunda açıklama yapmak, yanlış anlaşılmayı önlemek, bir kuralı hatırlatmak ya da açıklamak, yönergeler vermek, yanlış anlaşılana düzeltmek ve belirsizlikleri ortadan kaldırmak amacıyla konuyu aydınlatmak gibi sebeplerden dolayı öğretmenin anadile başvuracağını belirtmiştir.

Bir başka araştırmacı Martins (2007:42) öğrencilerin Fransızca öğrenmeleri boyunca ikinci dillerinden ve özellikle anadillerinden etkilendiklerini ve yabancı dil öğrenimi boyunca anadilin etkisinin dil öğreniminde/öğretiminde önemli bir etkisinin olduğunu belirtmektedir. Öğretmenler üzerine yaptığı bir çalışmada Benamar (2017:150) kod değiştirmenin zaman kazanmak için seçilebileceğini söylemektedir. Çalışmaya göre öğretmenlerden beşte üçü derslerini sürdürmek amacıyla kod değiştirmenin etkili ve hızlı bir yöntem olduğu kanısındadırlar.

Yapılan çalışmalarda yabancı dil öğrenimini kolaylaştırmak, soyut kavramları açıklamak, yanlış anlamaları önlemek gibi nedenlerden dolayı yabancı dil öğreniminde/öğretiminde kod değiştirme eylemini yani anadil kullanımını destekleyen fikirler gözlenmektedir. Dil öğretiminde anadil kullanılmasını savunan araştırmacılar kadar dil öğretiminin sadece erek dil kullanılarak yapılması gerektiğini düşünen araştırmacılar da bulunmaktadır. Coşkun’un (2016:44, akt: Cook, 1999)aktardığına göre, sadece öğrenilen hedef dilin sınıf içerisinde kullanılmasını savunan sınıf içerisinde kod değiştirme uygulamalarına yer vermeyen Tek Dil Yaklaşımı şu ilkelere dayanır: (1) “ikinci bir dilin öğrenimi en üst düzeyde girdiye (*input*) maruz kalmak yoluyla anadili öğrenimini model almalıdır”; (2) “başarılı öğrenme anadili ile erek dilin ayrımını ve ayırdını gerektirir”; (3) “erek dilin önemi sürekli kullanarak öğrencilere gösterilmelidir”. Şavlı ve Kalafat’ın (2014:1381-1382) yabancı dil derslerinde anadil kullanımı üzerine öğretmen ve öğrenci görüşlerine yer verdiği çalışmalarının sonucuna göre, anadil hiç kullanılmadığında, direk hedef dil kullanılarak dil öğretimi yapıldığında, öğrencide yabancı dilde kulak dolgunluğu oluşmaktadır. Dolayısıyla, öğrenci kendini öğrenmeye zorlamaktadır. Araştırmada anadil kullanımının olumlu etkilerinin yanı sıra, anadile fazla yer verilmesi durumunda öğretmenin derslerde sorun yaşaması gibi olumsuz etkilerine de değinilmiştir. Öğrencinin her defasında öğretmenden bir kez de anadilde açıklama yapmasını istemesi öğrencinin dilsel gelişimini ve yabancı dilde düşünmesini engellemektedir. Öğretmenin derslerde anadil kullanma sebepleri olarak, öğretmenin anadilinin Fransızca olmaması, öğretmen kendini yetersiz hissetmesi, öğrenci karşısında hata yapmaktan korkması verilmiştir. Bu durumun öğretmenin dilsel gelişimini körelttiği saptanmıştır. Özçelik’e göre ise; öğrencilerinin dil düzeylerini bilen öğretim elemanı, onların yabancı dilde üretebilecekleri sözceleri sadece kolaylık olsun diye anadilde ifade etmelerine izin vermemelidir. Öğrencilerin rahat anlayabileceklerinden emin olunan durumlarda (selamlaşma, rica, istek, basit soru vb.) hemen anadile sığınmayıp, iletişimi hedef dilde vermeye çalışmak yerinde olacaktır. Bazı durumlarda küçük bir hareket, tahtaya çizilen bir resim ya da bir yüz ifadesi bile birkaç sözceden daha çok şey anlatabilir (2013:552).

Yapılan çalışmalar neticesinde, yabancı dil öğreniminde/öğretiminde tamamen anadile bağlı kalmanın öğreneni hedef dilden uzaklaştırdığı ve bu durumun öğrenen/öğreten açısından dezavantajlarının olduğu gözlenmektedir. Aynı zamanda, yabancı dilde anlaşılmanın durumların açıklanması, yanlış anlaşılmaların engellenmesi, soyut kavramların açıklaması gibi durumlarda da anadil kullanımına yer verildiği de belirtilmiştir. Yabancı dil öğreniminde/öğretiminde anadil kullanımına yön verecek kişi dersin sorumlu öğretim elemanıdır. Dolayısıyla, öğretim elemanının kod değiştirme eylemine gerektiği durumlarda yer vermesi gerekmektedir ve yabancı dil öğreniminin/öğretiminin direk anadilde yapılması da doğru değildir. Hedef dili ön planda tutarak, anadili sadece gerektiğinde ve az kullanarak dil öğretiminin sağlanması daha etkili olabilmektedir. Bu durumda öğretim elemanlarının hedef dil beceri düzeyinin yüksek olması gerektiği söylenebilir.

2.3. Fransızca Öğretim Yöntemlerinin Anadil Kullanımına Bakış Açıları

Dil öğreniminde/öğretiminde geçmişten günümüze kadar farklı yöntemler geliştirilmiş ve kullanılmıştır. Bu yöntemlerden en eskisi Fransızca öğreniminde/öğretiminde 18. ve 19. yüzyıllar arasında kullanılan ve günümüzde de etkisini göstermeye devam eden geleneksel yöntem (la méthode-traditionnelle), diğer adıyla, dilbilgisi-çeviri yöntemi (la méthode grammaire-translation), yazılı anlatım (expression écrite) ve yazılı anlama (compréhension écrite) gelişimi üzerine odaklanan bir öğretme/öğrenme yöntemidir. Öğrenen kişi metinlerde geçen dilbilgisi kurallarını ve sözcükleri ezber yöntemiyle öğrenmekte, yabancı dilden anadile çeviriler yapmaktadır. Dolayısıyla, geleneksel yöntem anadil kullanımını desteklemektedir. Aktaş'ın (2005:94, akt. Woods, 1990:181; Schubert, 1990:212) aktardığı üzere, bu yöntemde öğretmen yabancı dilin yapısını, kurallarını kendi anadilini kullanarak sunmakta, öğrenciler de öğrendikleri kurallara bağlı kalarak yabancı dilden anadile ve anadilden yabancı dile çeviri yapmaktadırlar.

20. yüzyılın başlarında özellikle Fransa ve Almanya'da kullanılan düzvarım diğer adıyla dolaysız yöntem (la méthode directe) anadile başvurmadan yabancı dil öğrenmeyi savunan bir yöntemdir. Bu yönteme direk ya da dolaysız yöntem denmesinin sebebi Memiş ve Erdem'e (2013:300-301) göre, öğrenilen dil ile yaşam arasında doğrudan bir bağlantı kurulması ve öğrenirken anadile başvurulmadan dolaysız bir biçimde bu dilin öğretiminin yapılmasıdır.

İkinci Dünya Savaşı sırasında Amerika'da yabancı dil öğrenme ihtiyacıyla ortaya çıkan işitsel-dilsel (la méthode audio-orale) yöntem, dilin ilk olarak dinleme ile öğrenileceği ve dil öğreniminin dört farklı dil becerisinin (la compréhension orale, la production orale, la compréhension écrite, la production écrite) kazanımıyla sağlanabileceği görüşünü destekleyen bir yöntemdir. Memiş ve Erdem (2013:304) bu yöntemde önce öğretilen dilin yapısını gösterebilecek tümcelerini öğretildiğini daha sonra bunların alıştırtılmasının yapıldığını belirtmiş ve bu sayede yabancı dili konuşurken anadildeki hıza erişilmeye çalışıldığını gerektiğinde öğrencinin anadilinde açıklamalar yapılabileceğini belirtmişlerdir.

Dil öğreniminde/öğretiminde önceliği konuşmaya veren görsel-işitsel yöntem (méthode structuro-globale audio-visuelle), anadilde çeviri yaparak öğrenmeyi reddetmiştir. Bu yönteme göre yabancı dil, görsel işitsel materyallerle, tekrarlarla ve uygulama yaparak öğrenilmektedir. Bu yöntem anadil kullanımını yasaklamıştır.

80'li yıllarda ortaya çıkan, dil öğreniminde/öğretiminde dilbilgisi kurallarının yeterli olmamasından ötürü konuşmaya, iletişime öncelik veren iletişimsel yöntemde (l'approche communicative) öğrenciler anadili anlamı netleştirmek ve bilinenle bilinmeyen arasında bir köprü oluşturmak için kullanırlar (Larsen-Freeman,2000:96). Bu yöntemde,

Hengirmen'in (2006:34) belirttiği gibi, öğrenciler ve öğretmen anadili gerektiği durumda kontrollü bir şekilde kullanabilir ve çeviriye başvurabilirler.

1960'lı yıllarda geliştirilen bilişsel yöntemde (l'approche cognitive) Coşkun'a (2016:31, akt. Demirel,2008) göre, sınıf etkinlikleri içerisinde anadil kullanımının amacı, öğrencilerin öğrenilen hedef dili zaten belleklerinde var olan anadili bilgisi içerisinde anlamlandırmalarını sağlamaktır.

3.YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yöntemi ve Deseni

Çalışma betimsel araştırma niteliğindedir ve çalışmanın yöntemini nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli yöntemi oluşturmaktadır. Genel tarama modeli çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek veya örneklem üzerinde yapılan taramadır (Karasar, 2014:79).

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, Ankara Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı ve Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı 2016-2017 eğitim-öğretim yılı bahar dönemi hazırlık, 1., 2., 3., ve 4. sınıfta öğrenim gören 231 öğrencinin tamamı oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada veriler, öğrencilerin Fransızcaya ilişkin kod değiştirme inançlarını ölçmek amacıyla Yıldız ve Coşkun (2016) tarafından geliştirilen "Kod Değiştirmeye İlişkin İnançlar Ölçeği" aracılığıyla elde edilmiştir. Kod Değiştirmeye İlişkin İnançlar ölçeğinde dört alt boyutlu 35 maddeden oluşan 5'li Likert tipi (Kesinlikle katılmıyorum = 1, Katılmıyorum = 2, Kararsızım = 3, Katılıyorum = 4, Kesinlikle katılıyorum = 5) ölçme aracı kullanılmaktadır. Anketin "açıklık" adı altındaki birinci alt boyutunda 25 olumlu madde bulunurken; "etkililik" adı altındaki ikinci alt boyutunda 26. ve 27. maddeler olumlu, 28. ve 29. maddeler olumsuz maddeleri temsil etmektedir. Üçüncü alt boyut olan "Dil becerileri" alt boyutunda 30., 31. ve 32. maddeler ve "Psikolojik faktörler" adı altındaki dördüncü alt boyutunda 33., 34. ve 35. maddeler olumsuz maddeleri temsil etmektedirler.

Tablo 3.3.1 Ölçeğin geneline ve alt boyutlara ait Cronbach Alpha güvenirlik katsayıları

	Ölçeğin Geneli	Açıklık	Etkililik	Dil Becerisi	Psikolojik Faktörler
Madde Sayısı	35	25	4	3	3
Cronbach α	0,82	0.90	0.24	0.88	0.84

Tablo 3.3.1'e göre Kod değiştirmeye ilişkin inançlar ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı Cronbach $\alpha=0,82$ 'dir. Ölçeğin alt boyutlarına bakıldığında bu katsayı "Açıklık" alt boyutunda 0.90, "Etkililik alt boyutunda 0.24, "Dil Becerisi" alt boyutunda 0.88 ve "Psikolojik Faktörler" alt boyutunda 0.84 olarak hesaplanmıştır. Geliştirilen ölçeğin yüksek düzeyde güvenirliğe sahip olduğu görülmektedir. Tezbaşaran'ın (2008:49)ifadesine göre, likert tipi ölçeklerde ilk olarak iç tutarlılığın yoklanması gerekmektedir. Bu durumun sınanması için en iyi yöntem Cronbach α güvenirlik katsayısının hesaplanmasıdır. Likert tipi bir ölçekte yeterli sayılabilecek güvenirlik katsayısı olabildiğince 1'e yakın olmalıdır.

3.4. Verilerin Toplanması

Uygulamanın gerçekleşmesi amacıyla öğrencilere Fransızca Dersine İlişkin Kod Değiştirme İnançları Ölçeği yönergesiyle birlikte verilmiştir. Araştırma etiği kuralları dikkate alınmış ve araştırmaya katılmak istemeyen öğrencilere ölçme araçları verilmemiştir. Uygulama 30.03.2017 ile 21.04.2017 tarihleri arasında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı ile Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı 2016-2017 öğretim yılı bahar döneminde Fransızca öğrenimi gören öğrencilere ilgili öğretim elemanlarının bilgisi dâhilinde dersin ilk on beş dakikasında araştırmacılar tarafından uygulanmıştır. Veri toplama öncesinde uygulamayla ilgili bilgiler araştırmacılar tarafından öğrencilere verilmiş ve sorusu olanların soruları cevaplanmıştır.

4.BULGULAR

4.1. Öğrencilerin kod değiştirmeye ilişkin inanç düzeylerinin betimsel istatistikleri

	N	Minimum	Maximum	\bar{X}	S
Açıklık	231	35,00	160,00	92,52	18,33
Etkililik	231	7,00	25,00	12,62	2,26
Dil Becerisi	231	3,00	15,00	9,88	3,46
Psikolojik Faktörler	231	3,00	15,00	10,11	3,18

Tablo 4.1.'de öğrencilerin kod değiştirmeye ilişkin inançlarını ortaya çıkaran ölçeğin alt boyutlarına ilişkin inanç düzeylerine ait dağılım incelendiğinde; "Açıklık" alt boyutuna ilişkin hazırlık, 1., 2., 3., ve 4. sınıf öğrencilerinin inanç düzeylerinin $\bar{X} = 92,52$ olduğu görülmektedir. Açıklık alt boyutunda öğrencilerin inanç düzeylerinin dağılımının standart sapma değeri incelendiğinde diğer alt boyutlara göre daha heterojen bir dağılım sergilediği görülmektedir. "Etkililik" alt boyutuna ilişkin inanç düzeylerinin $\bar{X} = 12,62$ olduğu görülmektedir Dil Becerisi" alt boyutuna ilişkin inanç düzeylerinin $\bar{X} = 9,88$ olduğu ve Dil Becerisi alt boyutunda öğrencilerin inanç düzeylerinin dağılımının standart sapma değeri incelendiğinde diğer alt boyutlara göre daha homojen bir dağılım sergilediği görülmektedir. "Psikolojik Faktörler" alt boyutuna ilişkin öğrencilerin inanç düzeylerinin $\bar{X} = 10,11$ olduğu görülmektedir.

4.2. Öğrencilerin Cinsiyet, Yaş, Sınıf, Mezun Oldukları Lise Türü, Bölüm Değişkenlerine Göre Kod Değiştirmeye İlişkin İnanç Düzeyleri

Bu bölümde Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı ve Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı 2016-2017 eğitim-öğretim yılı bahar dönemi hazırlık, 1., 2., 3., ve 4. sınıf öğrencilerinin kod değiştirmeye ilişkin inanç düzeyleri cinsiyet, yaş, sınıf, mezun oldukları lise ve öğrenim gördükleri bölüm değişkenlerine göre incelenecektir.

4.2.1. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Kod Değiştirmeye İlişkin Alt Boyutlara Ait İnanç Düzeyleri

Araştırmanın Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Fransız Dili Eğitimi ve Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı 2016-2017 eğitim-öğretim yılı bahar dönemi hazırlık, 1., 2., 3., ve 4. sınıf öğrencilerinin kod değiştirmeye ilişkin inanç düzeyleri cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?" alt probleminin ilişkin analiz sonuçlarına Tablo 4.2.1'de yer verilmiştir.

Tablo 4.2.1: Öğrencilerin kod değiştirmeye ilişkin alt boyutlara ait inançlar ölçeği puanlarının cinsiyet değişkenine göre t testi sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	T	Sd	P
Açıklık	Kız	163	92,3	18,76	-,262	231	,787
	Erkek	68	93,0	17,38			
Etkililik	Kız	163	12,7	2,33	1,046	231	,274
	Erkek	68	12,3	2,07			
Dil Becerisi	Kız	163	9,9	3,43	,252	231	,804
	Erkek	68	9,7	3,54			
Psikolojik Faktörler	Kız	163	10,1	3,24	,030	231	,976
	Erkek	68	10,1	3,07			

*p<,05

Tablo 4.2.1’de verilen analiz sonuçlarına göre, hazırlık, 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin cinsiyetlerine yönelik Kod Değiştirmeye İlişkin İnançlar Ölçeğinin alt boyutlarına ait inanç düzeyleri arasındaki farklılık incelendiğinde; “Açıklık” alt boyutunda kız öğrencilerin inanç düzeyleri (\bar{X} =92,3) ile erkek öğrencilerin inanç düzeyleri (\bar{X} =93,0) arasında $t_{(231)}=-,262$ $p=,787>,05$ ’e göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. “Etkililik” alt boyutunda kız öğrencilerin inanç düzeyleri (\bar{X} =12,7) ile erkek öğrencilerin inanç düzeyleri (\bar{X} =12,3) arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($t_{(231)}=1,046$ $p=,274>,05$). “Dil Becerisi” alt boyutunda, kız öğrencilerin inanç düzeyleri (\bar{X} =9,9) ile erkek öğrencilerin inanç düzeyleri (\bar{X} =9,7) arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t_{(231)}=,252$ $p=,804>,05$). “Psikolojik Faktörler” alt boyutunda kız öğrencilerin inanç düzeyleri (\bar{X} =10,1) ile erkek öğrencilerin inanç düzeyleri (\bar{X} =10,1) arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($t_{(231)}=,030$ $p=,976>,05$).

4.2.2 Öğrencilerin Yaş Değişkenine Göre Kod Değiştirmeye İlişkin Alt Boyutlara Ait İnanç Düzeyleri

Araştırmanın Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Fransız Dili Eğitimi ve Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı 2016-2017 eğitim-öğretim yılı bahar dönemi hazırlık, 1., 2., 3., ve 4. sınıf öğrencilerinin kod değiştirmeye ilişkin inançları yaş değişkenine göre farklılık göstermekte midir?” alt problemine ilişkin analiz sonuçlarına Tablo 4.2.2’de yer verilmiştir.

Tablo 4.2.2 Öğrencilerin yaş değişkenine göre kod değiştirmeye ilişkin alt boyutlara ait inanç düzeyleri arasındaki farklılığa ilişkin One-Way Anova Sonuçları

	YAŞ	N	\bar{X}	SD	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	P	Post Hoc
Açıklık	18-20	76	94,5132	16,77895	580,676 76754,943 77335,619	193,559 338,128	,572	,634	
	21-23	111	91,6306	18,56239					
	24-26	27	92,7037	23,03645					
	>26	17	89,1765	15,69329					
	Total	231	92,5238	18,33690					
Etkililik	18-20	76	12,3684	1,97884	7,429 1168,805 1176,234	2,476 5,149	,481	,696	
	21-23	111	12,7568	2,37876					
	24-26	27	12,7037	2,75702					
	>26	17	12,7647	1,85504					
	Total	231	12,6234	2,26143					
Dil Becerileri	18-20	76	9,3816	3,31448	29,918 2719,926 2749,844	9,973 11,982	,832	,477	
	21-23	111	10,1622	3,36706					
	24-26	27	9,9259	4,26006					
	>26	17	10,2353	3,32659					
	Total	231	9,8831	3,45772					
Psikolojik Faktörler	18-20	76	9,9079	3,22150	12,204 2322,870 2335,074	4,068 10,233	,398	,755	
	21-23	111	10,1622	3,05269					
	24-26	27	10,0370	4,10892					
	>26	17	10,8235	2,24264					
	Total	231	10,1126	3,18630					

Tablo 4.2.2’de yaş faktörü incelendiğinde “Açıklık” alt faktöründe öğrencilerin Fransızca dersinde kod değiştirmeye ilişkin inançlarında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. ($P= ,634 >,05$). “Etkililik” alt faktöründe $P= ,696 >,05$; “Dil Becerileri” alt faktöründe $P= ,477 >,05$ ve “Psikolojik Faktörler” alt faktöründe $P= ,755 >,05$ değerleri ile öğrencilerin Fransızca dersinde kod değiştirmeye ilişkin inançlarında yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

4.2.3 Öğrencilerin Sınıf Değişkenine Göre Kod Değiştirmeye İlişkin Alt Boyutlara Ait İnanç Düzeyleri

Araştırmanın Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Fransız Dili Eğitimi ve Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı 2016-2017 eğitim-öğretim yılı bahar dönemi hazırlık, 1., 2., 3., ve 4. sınıf öğrencilerinin kod değiştirmeye ilişkin inançları sınıf

değişkenine göre farklılık göstermekte midir?” alt problemine ilişkin analiz sonuçlarına Tablo 4.2.3’te yer verilmiştir.

Tablo 4.2.3 Öğrencilerin sınıf değişkenine göre kod değiştirmeye ilişkin alt boyutlara ait inanç düzeyleri arasındaki farklılığa ilişkin One-Way Anova Sonuçları

	Sınıf	N	\bar{X}	SD	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	P	Post Hoc
Açıklık	Hazırlık	56	95,8571	19,73223	4849,267 72486,352 77335,619	1212,317 320,736	3,780	,005	1>4 3>4
	1.sınıf	54	89,4074	14,35995					
	2.sınıf	47	98,6170	16,46677					
	3.sınıf	37	85,3243	21,08851					
	4.sınıf	37	91,4865	17,99633					
	Total	231	92,5238	18,33690					
Etkililik	Hazırlık	56	12,5000	2,52262	21,453 1154,781 1176,234	5,363 5,110	1,050	,382	
	1.sınıf	54	12,3519	2,29977					
	2.sınıf	47	13,1915	2,45515					
	3.sınıf	37	12,4324	1,51915					
	4.sınıf	37	12,6757	2,13508					
	Total	231	12,6234	2,26143					
Dil Becerileri	Hazırlık	56	8,8929	3,83609	105,321 2644,523 2749,844	26,330 11,701	2,250	,065	
	1.sınıf	54	10,0926	2,93495					
	2.sınıf	47	9,7872	3,07116					
	3.sınıf	37	10,0811	3,75927					
	4.sınıf	37	11,0000	3,48010					
	Total	231	9,8831	3,45772					
Psikolojik Faktörler	Hazırlık	56	9,6429	3,39212	41,912 2293,162 2335,074	10,478 10,147	1,033	,391	
	1.sınıf	54	10,4815	2,83336					
	2.sınıf	47	10,3404	2,77627					
	3.sınıf	37	9,5405	3,54804					
	4.sınıf	37	10,5676	3,44432					
	Total	231	10,1126	3,18630					

1= Hazırlık 2= 1. Sınıf 3=2. Sınıf 4=3. Sınıf 5= 4. Sınıf

Tablo 4.2.3’te öğrencilerin sınıf değişkenlerine göre Kod Değiştirmeye İlişkin İnançlar Ölçeğinin alt boyutlarına ilişkin inanç düzeyleri arasındaki farklılıklar incelendiğinde, “Açıklık” alt boyutunda $P=,005<,05$ değeri ile öğrencilerin sınıf değişkenleriyle kod değiştirmeye ilişkin inanç düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılığın sebebi; Fransızca hazırlık sınıfı öğrencilerinin açıklığa yönelik inançlarının $\bar{X}=95,8571$ değeri ile Fransızca 3. sınıf öğrencilerinin açıklığa yönelik inançlarından $\bar{X}=85,3243$ değeri ile daha büyük olmasındandır.

Fransızca 2. sınıf öğrencilerinin açıklığa ilişkin inançlarının $\bar{X} = 98,6170$ değeri ile Fransızca 3. sınıf öğrencilerinin açıklığa ilişkin inançlarından $\bar{X} = 85,3243$ değeri ile büyük olmasından dolayı kod değiştirmeye ilişkin inançları arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Öğrencilerin Fransızca kod değiştirmeye ilişkin inançlarında sınıf değişkenine göre “Etkililik”, “Dil Becerileri” ve “Psikolojik Faktörler” alt boyutlarında anlamlı bir farklılık gözlenmemektedir.

4.2.4 Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Değişkenine Göre Kod Değiştirmeye İlişkin Alt Boyutlara Ait İnanç Düzeyleri

Araştırmanın Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Fransız Dili Eğitimi ve Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı 2016-2017 eğitim-öğretim yılı bahar dönemi hazırlık, 1., 2., 3., ve 4. sınıf öğrencilerinin kod değiştirmeye ilişkin inançları öğrencilerin mezun oldukları lise değişkenine göre farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin analiz sonuçlarına Tablo 4.2.4'te yer verilmiştir.

Tablo 4.2.4: Öğrencilerin mezun oldukları lise değişkenine göre kod değiştirmeye ilişkin alt boyutlara ait inanç düzeyleri arasındaki farklılığa ilişkin One-Way Anova Sonuçları

	Lise	N	\bar{X}	SD	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması ₁	F	P	Post Hoc
Açıklık	Genel Lise	82	93,3902	15,38298	5242,902 72092,717 77335,619	873,817 321,842	2,715	,015	1>74>7 7<1 7<4
	Teknik ve Meslek Lisesi	17	93,0588	15,75782					
	Çok Programlı Lise	2	85,5000	,70711					
	Fen, Anadolu veya YDAL	73	96,8767	18,27563					
	Anadolu Teknik ve Meslek Lisesi	32	89,2500	23,16282					
	Açık Öğretim Lisesi	7	86,2857	17,84857					
	Diğer	18	79,4444	19,34280					
	Total	231	92,5238	18,33690					
Etkililik	Genel Lise	82	12,7561	2,47237	31,447 1144,787 1176,234	5,241 5,111	1,026	,409	
	Teknik ve Meslek Lisesi	17	12,4706	2,06512					
	Çok Programlı Lise	2	10,0000	1,41421					
	Fen, Anadolu veya YDAL	73	12,6849	2,15301					
	Anadolu Teknik ve Meslek Lisesi	32	12,9375	2,32708					
	Açık Öğretim Lisesi	7	11,8571	1,77281					
	Diğer	18	11,9444	1,86207					
	Total	231	12,6234	2,26143					

Dil Becerileri	Genel Lise	82	9,9390	3,42232	36,524 2713,320 2749,844	6,087 12,113	,503	,806
	Teknik ve Meslek Lisesi	17	9,5882	2,98033				
	Çok Programlı Lise	2	13,0000	2,82843				
	Fen, Anadolu veya YDAL	73	9,5479	3,44819				
	Anadolu Teknik ve Meslek Lisesi	32	10,0938	3,63992				
	Açık Öğretim Lisesi	7	10,2857	4,02965				
	Diğer	18	10,3889	3,83695				
	Total	231	9,8831	3,45772				
Psikolojik Faktörler	Genel Lise	82	10,2195	3,08731	21,943 2313,131 2335,074	3,657 10,326	,354	,907
	Teknik ve Meslek Lisesi	17	10,0588	3,11188				
	Çok Programlı Lise	2	10,5000	2,12132				
	Fen, Anadolu veya YDAL	73	9,8082	3,38566				
	Anadolu Teknik ve Meslek Lisesi	32	9,9688	3,31647				
	Açık Öğretim Lisesi	7	10,8571	3,28778				
	Diğer	18	10,8333	2,97539				
	Total	231	10,1126	3,18630				

1= Genel Lise 2= Teknik ve Meslek Lisesi 3= Çok programlı Lise 4= Fen, Anadolu veya YDAL
5= Anadolu Teknik ve Meslek Lisesi 6= Açık Öğretim Lisesi 7= Diğer

Tablo 4.2.4'te öğrencilerin mezun oldukları lise faktörü incelendiğinde, "Açıklık" alt boyutunda $P=,015<,05$ değeri ile öğrencilerin mezun oldukları liselere göre kod değiştirmenin alt boyutlarına ilişkin inanç düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Bu farklılık, "Genel Lise" mezunu öğrencilerin açıklığa yönelik inançlarının $\bar{X} = 93,3902$, "Diğer" lise mezunu öğrencilerin açıklığa yönelik inançlarından $\bar{X} = 79,4444$ yüksek olmasındandır.

Fen, Anadolu veya YDAL mezunu öğrencilerinin açıklığa yönelik inançlarının $\bar{X} = 96,8767$ iken, "Diğer" lise mezunu öğrencilerin açıklığa yönelik inançlarından $\bar{X} = 79,4444$ olması iki değişken arasında anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir.

Öğrencilerin Fransızca kod değiştirmeye ilişkin inançlarında mezun oldukları lise değişkenine göre "Etkililik", "Dil Becerileri" ve "Psikolojik Faktörler" alt boyutlarında anlamlı bir farklılık gözlenmemektedir.

4.2.5 Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Bölüm Değişkenine Göre Kod Değiştirmeye İlişkin Alt Boyutlara Ait İnanç Düzeyleri

Araştırmanın Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Fransız Dili Eğitimi ve Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı 2016-2017 eğitim-öğretim yılı bahar dönemi hazırlık, 1., 2., 3., ve 4. sınıf öğrencilerinin kod değiştirmeye ilişkin inançları öğrencilerin bölümlerine göre farklılık göstermekte midir?" alt problemine ilişkin analiz sonuçları tablo 4.2.5'te yer verilmiştir.

Tablo 4.2.5: Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm değişkenine göre kod değiştirmeye ilişkin alt boyutlara ait inanç düzeyleri arasındaki farklılığa ilişkin t-testi sonuçları

	Bölüm	N	\bar{X}	SD	T	P
Açıklık	Fransızca Öğretmenliği	122	89,7623	16,87781	-2,448	,016
	Fransız Dili ve Edebiyatı	109	95,6147	19,45932		
Etkililik	Fransızca Öğretmenliği	122	12,5820	2,29206	-,294	,769
	Fransız Dili ve Edebiyatı	109	12,6697	2,23630		
Dil Becerileri	Fransızca Öğretmenliği	122	10,3279	3,33140	2,083	,039
	Fransız Dili ve Edebiyatı	109	9,3853	3,54314		
Psikolojik Faktörler	Fransızca Öğretmenliği	122	10,5164	2,99375	2,052	,043
	Fransız Dili ve Edebiyatı	109	9,6606	3,34504		

Tablo 4.2.5'te öğrencilerin bölümlerine göre inançlar faktörü incelendiğinde, "Açıklık" alt boyutunda $P = ,016 < ,05$ değeri ile öğrencilerin bölümlerine göre kod değiştirmenin alt boyutlarına ilişkin inanç düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir. Bu farklılık "Açıklık" alt boyutunda Fransız Dili ve Edebiyatı bölümünde öğrenim gören öğrencilerin $\bar{X} = 95,6147$ değerinin "Fransızca öğretmenliği" bölümünde öğrenim gören öğrencilerin $\bar{X} = 89,7623$ değerinden daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır.

"Etkililik" alt boyutunda $P = ,769 > ,05$ değeri ile öğrencilerin bölümlerine göre kod değiştirmenin alt boyutlarına ilişkin inanç düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı gözlenmektedir.

"Dil Becerileri" alt boyutunda $P = ,039 < ,05$ değeri ile öğrencilerin bölümlerine göre kod değiştirmenin alt boyutlarına ilişkin inanç düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir. Bu farklılık, "Dil Becerileri" alt boyutunda "Fransızca Öğretmenliği" bölümü öğrencilerinin $\bar{X} = 10,3279$ değerinin "Fransız Dili ve Edebiyatı" öğrencilerinin $\bar{X} = 9,3853$ değerinden daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır.

"Psikolojik Faktörler" alt boyutunda $P = ,043 < ,05$ değeri ile öğrencilerin bölümlerine göre kod değiştirmenin alt boyutlarına ilişkin inanç düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir. Bu farklılık "Psikolojik Faktörler" alt boyutunda "Fransızca Öğretmenliği" bölümünde öğrenim gören öğrencilerin $\bar{X} = 10,5164$ değerinin "Fransız Dili ve Edebiyatı" bölümünde öğrenim gören öğrencilerin $\bar{X} = 9,6606$ değerinden daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır.

5.SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. SONUÇ

Araştırmanın birinci alt problemi “Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Fransız Dili Eğitimi ve Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı hazırlık, 1., 2., 3., ve 4. sınıf öğrencilerinin kod değiştirmeye ilişkin inançları nedir?’ şeklinde belirtilmiştir. Araştırmanın birinci alt problemi kapsamında yapılan analizlerin sonucuna göre, öğrencilerin kod değiştirmeye ilişkin inançlarının dersin “Açıklık” boyutunda ortalamanın üzerinde bir değere sahip olduğu saptanmıştır. Yani, öğrenciler kod değiştirmeye daha çok ders içeriğinin açıklanması ve anlaşılır duruma getirilmesi amacıyla ihtiyaç duymaktadırlar. “Etkililik” yani öğrenme/öğretme etkililiği alt boyutunda da öğrencilerin kod değiştirmeye yönelik inançlarının ortalamanın üzerinde bir değere sahip olduğu gözlenmiştir. “Dil Becerisi ve Psikolojik Faktörler” adı altındaki kod değiştirmenin diğer iki alt boyutunda ise öğrencilerin kod değiştirmeye ilişkin inançlarının orta düzeyde bir değere sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan araştırma sonuçları incelendiğinde (Merameria ve Djabri; 2015-2016, Koutsostathis; 2015, Giroux; 2016, Çiçek; 2009, Zerdjem; 2010-2011, Stoltz; 2011, Nabila; 2008, Kurt ve Kurt; 2015, Şavlı ve Yonucuoğlu; 2015) araştırmaların belirli bir alt boyut kapsamında olmadığı, kod değiştirme üzerine genel olarak çalışıldığı saptanmıştır. Sonuç olarak, öğrencilerin söz konusu alt boyutlar kapsamında kod değiştirmeye yönelik inançlarının orta değerinde ve ortalamanın üstünde olması araştırmaya katılan öğrencilerin Fransızca öğrenimleri sırasında bazı durumlarda anadil kullanımını desteklediklerini göstermektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemi “Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Fransız Dili Eğitimi ve Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı 2016-2017 eğitim-öğretim yılı bahar dönemi hazırlık, 1., 2., 3., ve 4. sınıf öğrencilerinin kod değiştirmeye ilişkin inançları cinsiyete, yaşa, sınıf, mezun oldukları lise ve öğrenim gördükleri bölüm değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?’ şeklinde belirlenmiştir. Yapılan analizler sonucunda araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre Kod Değiştirmeye İlişkin İnançları “Açıklık, Etkililik, Dil Becerisi ve Psikolojik Faktörler” alt boyutlarında kız öğrencilerin inanç düzeyleri ile erkek öğrencilerin inanç düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bu duruma sebep olarak, Fransızcanın söz konusu öğrenciler için yeni bir yabancı dil olması ve geçmiş öğrenim hayatlarında bu öğrencilerin çok az bir miktarını Fransız dilini bilmesi gösterilebilir. Bu öğrencilerin büyük çoğunluğunun üniversite eğitimlerinden önce yabancı dilleri İngilizce olduğu için Fransızcayla ilk kez karşılaştıklarında kız ya da erkek öğrencilerin cinsiyet ayrımı olmaksızın büyük çoğunluğunun dil yapısındaki farklılıklardan ötürü zorluklar yaşadığı söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin Fransızca dersinde Kod Değiştirmeye İlişkin İnançlarında “Açıklık, Etkililik, Dil Becerisi ve Psikolojik Faktörler” alt boyutlarında yaş faktörüne göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Fransızca öğreniminde anadil kullanımını araştırma kapsamındaki öğrencilerin yaş faktörü etkilememektedir.

Öğrencilerin sınıf değişkenlerine göre Kod Değiştirmeye İlişkin İnançlar Ölçeğinin alt boyutlarına ilişkin inanç düzeyleri arasındaki farklılıklar incelendiğinde, “Açıklık” alt boyutunda öğrencilerin buldukları sınıf değişkenleriyle kod değiştirmeye ilişkin inanç düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılığın sebebi, Fransızca hazırlık sınıfı öğrencilerinin açıklığa yönelik inançlarının Fransızca 3. sınıf öğrencilerinin açıklığa yönelik inançlarından daha yüksek olmasındandır. Fransızca hazırlık sınıfı öğrencileri Fransızca 3. sınıf öğrencilerine göre dersin açıklanması ve anlaşılır hale getirilmesi kapsamında kod değiştirmeye daha çok ihtiyaç duymaktadırlar.

Bu duruma sebep; hazırlık sınıfı öğrencilerinin Fransız diliyle ilk kez karşılaşmaları, muhtemelen daha önce öğrendikleri yabancı dil İngilizceden daha farklı bir dil yapısıyla tanışmaları ve bu dili tanımak ve anlamlandırmak için dilin açıklanmasına dolayısıyla anadile ihtiyaç duymaları gösterilebilir. Öğrenciler sınıf olarak ilerledikçe dersin açıklığı konusunda kod değiştirmeye olan ihtiyaçları azalmaktadır. Dilde gözlenen yetkinlik düzeyi arttıkça öğrencilerin kod değiştirmeye ihtiyaç duymadıkları düşünülebilir.

Fransızca 2. sınıf öğrencilerinin açıklığa ilişkin inançları ile 3. Sınıf öğrencilerin açıklığa ilişkin inançları arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Bu farklılığın sebebi, Fransızca 2. sınıf öğrencilerinin açıklığa ilişkin inançlarının Fransızca 3. sınıf öğrencilerinin açıklığa ilişkin inançlarından daha yüksek olmasıdır. Fransızca 2. sınıf öğrencileri 3. sınıf öğrencilerine oranla dersin açıklanması konusunda kod değiştirmeye daha çok ihtiyaç duymaktadırlar. Yapılan analiz sonucu, öğrencilerin sınıf olarak ilerledikçe kod değiştirmeye olan ihtiyaçlarının azalmakta olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla, öğrencilerin bir üst sınıfa geçtikçe dilde hâkimiyet kazanmaya başladıkları, dil öğreniminde bir önceki sınıflarına göre daha gelişim gösterdikleri ve bu dilde iletişim kurma yetisi kazandıklarından anadile olan ihtiyaçlarının azaldığı söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf değişkenine göre Kod Değiştirmeye ilişkin inançlarında “Etkililik”, “Dil Becerileri” ve “Psikolojik Faktörler” alt boyutlarında anlamlı bir farklılık gözlenmemektedir.

Öğrencilerin mezun oldukları lise değişkeni analiz sonucuna göre, “Açıklık” alt boyutunda öğrencilerin mezun oldukları liselere göre kod değiştirmenin alt boyutlarına ilişkin inanç düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu gözlenmektedir. Bu farklılık, “Genel Lise” mezunu öğrencilerin açıklığa yönelik inançlarının “Diğer” lise mezunu öğrencilerin açıklığa yönelik inançlarından yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Genel Lise mezunu öğrencilerinin kod değiştirmeye daha çok ihtiyaç duyması, genel liselerde Fransızca dersine yabancı dil olarak ağırlık verilmediğini gözler önüne sermektedir. Günday’ın (2004) Türkiye’de MEB’na bağlı okullarda Fransızcanın okutulmaması üzerine yaptığı çalışmasında, yabancı dil seçimi konusunda okul yöneticileri ve öğrenci velilerinin görüşleri ile öğrencilerin isteklerini tespit etmeye çalışmıştır. Çalışmaya göre, Fransızcanın ikinci önemli dil olduğu öğrenciler tarafından da ortaya konulsa bile, okul yöneticilerinin çoğu bunun bilincinde değildirler. Araştırma yapılan okullarda Fransızcaya birinci dil olarak hiç rastlamazken, ikinci dil olarak okutulmasında da sorunlar bulunmaktadır. Veri sonucuna göre, Fransızcanın yabancı dil olarak okutulmasındaki problemlerin günümüzde de devam ettiği söylenmelidir. Öğrencilerin ikinci yabancı dil olarak Fransızca’yı öğrenmeleri konusunda bilinçlendirilmesi gerekmekte ve öğrencilere gelecek sosyal ve iş hayatlarında daha iyi imkânlarla sahip olabilecekleri anlatılmalıdır. Aynı şekilde “Fen, Anadolu veya YDAL” mezunu öğrencilerinin açıklığa yönelik inançlarının “Diğer” lise mezunu öğrencilerin açıklığa yönelik inançlarından yüksek olması iki değişken arasında anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Bu durum Fransızca öğrenimi konusunda Fen, Anadolu veya YDAL mezunu öğrencilerin Fransızca öğrenirken anadile “Diğer” lise mezunlarına göre daha çok ihtiyaç duyduklarını göstermektedir. “Diğer” lise mezunları içerisinde daha çok kolej ve özel liseler bulunmaktadır ve bu okullarda Fransızca eğitimi küçük yaşlarda başladığı ve öğrencilerin bu dile karşı bir geçmişi, alt yapısı bulunduğu için anadile daha az ihtiyaç duyuyor oldukları söylenebilir.

Öğrencilerin bölüm değişkenlerine göre inançlar faktörü incelendiğinde, “Açıklık” alt boyutunda öğrencilerin bölümlerine göre kod değiştirmenin alt boyutlarına ilişkin inanç düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir. Bu farklılık, “Açıklık” alt boyutunda Fransız Dili ve Edebiyatı bölümünde okuyan öğrencilerin “Fransızca

Öğretmenliği” bölümünde okuyan öğrencilerin kod değiştirmeye ilişkin inançlarının yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. “Fransız Dili ve Edebiyatı” bölümü öğrencileri Fransızca dersinde “Açıklık” alt boyutunda kod değiştirmeye “Fransızca Öğretmenliği” bölümü öğrencilerine oranla daha çok ihtiyaç duymaktadırlar. Fransız Dili ve Edebiyatı bölümü öğrencilerinin daha çok belirli bir alana yönelmiş olmaları, ders kapsamının çok fazla eser okuma ve okuduğunu anlama becerisi gerektirmesi, bu öğrencilerin okudukları ve duyduklarının açıklanmasına daha fazla ihtiyaç duymaları bu analiz sonuçlarının sebepleri arasında gösterilebilir.

“Etkililik” alt boyutunda öğrencilerin bölümlerine göre kod değiştirmenin alt boyutlarına ilişkin inanç düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı gözlenmektedir.

“Dil Becerileri” alt boyutunda öğrencilerin bölümlerine göre kod değiştirmenin alt boyutlarına ilişkin inanç düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu gözlenmektedir. Fransız Dili ve Edebiyatı öğrencilerinin, Fransızca Öğretmenliği öğrencilerine oranla ders içeriklerinin daha çok eser, roman okuma ve okuduğunu anlama gerektirmesi dil becerileri kullanımı konusunda kod değiştirmenin kullanılmasını desteklemektedir. Fransızca öğretmenliği bölümü öğrencileri ise anket maddeleri gereğince Türkçe kullanımının dinleme ve konuşma becerilerini olumsuz etkilediğini ve Türkçe kullanmanın alışkanlığa dönüşebileceğini düşünmektedirler.

“Psikolojik Faktörler” alt boyutunda öğrencilerin bölümlerine göre kod değiştirmenin alt boyutlarına ilişkin inanç düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir. Analiz sonucuna göre, “Fransız Dili ve Edebiyatı” bölümü öğrencileri “Fransızca Öğretmenliği” bölümü öğrencilerine oranla kod değiştirmeye daha fazla ihtiyaç duymaktadırlar. Fransızca öğretmenliği öğrencileri ise, derste Fransızca kullanımının öğrencinin yeteneğine güvendiğini gösterdiğini, sadece Fransızca kullanımının öğrencilere başarı hissi verdiğini ve Fransızca kullanılarak öğrencilere Fransızcanın öneminin gösterilmesi gerektiğini desteklemektedirler.

5.2. ÖNERİLER

Yapılan araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin “Açıklık” (öğrenme-öğretme sürecinin açıklığı) alt boyutunda inançları yüksek olarak saptanmıştır. Ölçek maddelerine bakıldığında, öğrencilerin önemli noktaların ve zor konuların açıklanmasında, dilbilgisi öğretiminde, yazma derslerinde, kültür ve tarih gibi konularda, soyut kavramların öğretiminde, belirli bir alana ait terim ya da konularda, sınavlarla ilgili açıklamalarda dersin açıklanmasına daha fazla ihtiyaç duydukları gözlenmiştir. Derste Türkçe kullanımının, öğrencilerin dersi daha kolay takip edip dersten zevk almalarını, öğrencilerin dersi doğru anladıklarından emin olmalarını ve zamandan tasarruf etmeyi sağladığı aynı zamanda öğrencilerin derse karşı olan isteksizliklerini ve dikkat dağınıklığını engellediği sonucuna ulaşılabılır.

“Açıklık” alt boyutuna yönelik inançların yüksek çıkması neticesinde, öğretmenlerin Türkçe ve Fransızca arasındaki benzerlik ve farklılıkları açıklarken, derste espri yaparken Türkçe kullanmalarının dersi etkili hale getirebileceği ve sınıf disiplini daha rahat sağlayabilecekleri söylenebilir. “Etkililik” (öğrenme-öğretme etkililiği) alt boyutunda da öğrencilerin kod değiştirmeye yönelik inançlarının ortalamasının üzerinde bir değere sahip olması, öğretmenlerin derste hem Türkçe hem Fransızca konuşarak öğretim etkililiğini arttırabileceği ve kod değiştirmenin öğrenme sürecini kolaylaştırabileceği söylenebilir.

Anketin “Açıklık ve Etkililik” alt boyutundaki maddeler doğrultusunda, dersin hedef dili olan Fransızca’yı arka plana atmadan, doğru ve etkili bir öğretim metoduyla dersi anlaşılır hale getirmek amacıyla anadil kullanımı desteklenebilir; fakat derste hem Türkçe

hem Fransızca kullanılmasının öğrencinin kafasını karıştırmaması ve öğrencilerin Fransızcaı öğrenmelerini engellemesi amacıyla kod değiştirmeyi aşırıya kaçmadan doğru miktarda kullanmak gerekmektedir.

Öğrencilerin sınıf değişkenine göre “Açıklık” alt boyutunda hazırlık sınıfı ve 3. sınıf ile 2. sınıf ve 3. sınıf arasında anlamlı bir farklılık çıkması sebebiyle, dersin açıklanması konusunda dili yeni öğrenen öğrencilerin kod değiştirmeden faydalanmaları desteklenebilir; fakat öğrencilerin sınıf düzeyleri arttıkça derste anadil kullanımına daha az yer verilmesi ve öğrencilerin hedef dili kullanmaya teşvik edilmesi gerekmektedir.

Öğrencilerin mezun oldukları lise değişkeni analiz sonucunda, “Açıklık” alt boyutunda “Genel Lise, Fen, Anadolu veya YDAL” mezunu öğrencilerin açıklığa yönelik inançlarının “Diğer” lise mezunu öğrencilerin açıklığa yönelik inançlarından yüksek çıkması, öğrencilerin mezun oldukları lisenin dil öğreniminde kod değiştirmeyi etkilediği gerçeğini ortaya koymaktadır. Dersin açıklanması konusunda öğretmenler, öğrencilerin geçmiş eğitim sürecinde mezun oldukları okullarda Fransızca eğitimi alıp almadıkları konusunu önemsemelidirler. Özel lise ve kolej öğrencilerinin önceki eğitim süreçlerinde Fransızca bilmeleri ihtimali olması ve genel lise mezunu öğrencilerinin geçmiş eğitim süreçlerinde Fransızca bilmemeleri sebepleriyle bütün öğrencilerin eşit tutulmaması gerekmektedir. Dolayısıyla, derste sürekli hedef dil (Fransızca) kullanılması “Genel Lise” mezunu öğrencilerin öğrenme etkililiğini; sürekli anadil (Türkçe) kullanılmasının da “Diğer” lise mezunlarının öğrenme etkililiğini düşürebileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Bu durum öğrenci motivasyonunu azaltabileceği gibi Fransızca öğrenimini de zorlaştırabilmektedir.

Üniversite öğrencilerinin önceki eğitim hayatlarında dil alt yapısı edinmiş olmaları, üniversite eğitimlerine başladıklarında zorluk yaşamamaları ve bu bölümde öğrenim gören öğrencilerin de mesleğini icra edebilmeleri amacıyla MEB’na bağlı okullarda Fransızca ders sayısı daha alt sınıflardan başlamalı ve sürekli hale gelmelidir. Böylece üniversite tercihlerinde öğrencilerin bilerek ve isteyerek Fransız dilini seçmeleri ve motivasyonları yüksek bir şekilde öğrenime başlamaları sağlanabilir.

Öğrencilerin “Açıklık” alt boyutunda bölümlerine göre kod değiştirmenin alt boyutlarına ilişkin inanç düzeylerinde Fransız Dili ve Edebiyatı bölümü öğrencilerinin “Fransızca Öğretmenliği” bölümü öğrencilerine oranla kod değiştirmeye daha fazla ihtiyaç duymaları Fransız dili ve Edebiyatı öğrencilerinin bu dili öğrenmede daha fazla zorlandıklarını düşündürmektedir. Dolayısıyla, Fransız Dili ve Edebiyatı öğrencilerinin dilde belirli bir yeterliliğe ulaşana kadar dilin yapısını anlamaları ve motivasyonlarının bozulmaması için anlayamadıkları ya da doğru anladıklarına emin olamadıkları noktalarda kod değiştirmeden faydalanmaları sağlanabilir. Aynı zamanda öğrenmeyi daha eğlenceli hale getirecek materyaller kullanımına da özen gösterilmelidir.

“Dil Becerileri” alt boyutunda Fransız Dili ve Edebiyatı öğrencilerinin, Fransızca Öğretmenliği öğrencilerine oranla kod değiştirmeyi desteklemeleri bu öğrencilerin tamamen hedef dil kullanıldığında zorlandıklarına işaret edebilir. Dolayısıyla, Fransız Dili ve Edebiyatı öğrencileri için zaman zaman anadil kullanımına yer verilebilir; fakat bunu alışkanlığa dönüştürmemek gerekmektedir. Aksi takdirde, öğrenciler Fransızca öğreniminde okuma, anlama, yazma, konuşma gibi dört dil becerilerini kazanamazlar ve dili etkin bir şekilde öğrenemezler. Öğrencilerin dil öğreniminde zorluk yaşamamaları için seviyelerine göre aktivitelerle, oyunlarla, videolarla, grup çalışmalarıyla öğrenme desteklenebilir ve öğrenci isteği canlı tutulabilir. Fransızca öğretmenliği bölümü öğrencileri ise, anket maddeleri gereğince Türkçe kullanımının dinleme ve konuşma becerilerini olumsuz etkilediğini ve Türkçe kullanmanın alışkanlığa dönüşebileceğini desteklemektedirler.

“Psikolojik Faktörler” alt boyutunda “Fransız Dili ve Edebiyatı” bölümü öğrencileri “Fransızca Öğretmenliği” bölümü öğrencilerine oranla kod değiştirmeye daha fazla ihtiyaç duymaları bu öğrencilerin anadil kullanımını desteklediğini göstermektedir. Fransızca öğretmenliği öğrencileri açısından ise, anket maddelerince derste Fransızca kullanmak gerekmektedir. Derste sadece Fransızca kullanımı öğrencilere başarı hissi vermektedir. Dolayısıyla, derste zaman zaman kod değiştirmeye başvurmakla beraber çoğunlukla Fransızca kullanarak öğrencilere Fransızcanın önemi gösterilmelidir.

Alt boyutlar kapsamında yapılan öneriler sonucunda, öğrenci ihtiyacı öğretmenleri özellikle Fransız dilinin yapısını anlama sürecinde anadil kullanımına itmektedir. Öğrenciler zaman zaman anadil kullanımını desteklemektedirler; fakat anadilin fazla kullanılması öğrencileri hedef dilden uzaklaştırabilmektedir. Bu sebeple, anadil kullanırken ne derece kullanmak gerektiğini ve öğrenci ihtiyacını doğru saptamak gerekmektedir.

Öğrencinin dile daha iyi hâkim olabilmesi için hedef dili sürekli duyması ve bu dili konuşması gerekmektedir dolayısıyla, kod değiştirme ölçütüne çok dikkat etmek gerekmektedir. Bu alanda yapılan çalışmalar yetersizdir ve bu çalışma sadece öğrenciler üzerine yapılan bir çalışmadır. Bu araştırma yapısı itibari ile nicel verilere dayalı olarak yürütülmüştür. Bu durum bulguların derinlemesine tartışılması noktasında sıkıntılara yol açmıştır. Bu nedenle, nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanıldığı karma yöntem araştırmaları ile konu üzerinde derinlemesine çalışmalar tasarlanabilir.

KAYNAKÇA

- Aktaş, T. (2005). Yabancı Dil Öğretiminde İletişimsel Yeti. *Journal of Language and Linguistic Studies* Vol.1, No.1.
- Atkinson, D. (1987). The Mother Tongue In The Classroom: A Neglected Resource? *Elt Journal*, 41(4), 241-247.
- Benamar, R. (2014). La Langue Maternelle, Une Stratégie Pour Enseigner/Apprendre La Langue Étrangère. *Multilinguales* N°3 139. Université Abou Bekr Belkaid Laboratoire Dylandimed Tlemcen – Algérie.
- Bernstein, B. (1981). Codes, Modalities, and the Process of Cultural Reproduction: A Model Author(s): *Basil Bernstein Source: Language in Society*, Vol. 10, No. 3. p: 327-363. Cambridge University Press Stable.
- Besse, H. (2008). *Méthodes Et Pratiques Des Manuels De Langue*. France: Didier.
- Bourgignon, C. et Candelier, M. (1998). La Place De La Langue Maternelle Dans La Construction Par L' Élève Des Notions Grammaticales Requises Pour L'Apprentissage D'Une Langue Étrangère. *Les Langues Modernes*, n° 82, p. 19-34.
- Castellotti, V. (2001). *La Langue Maternelle En Classe De Langue Étrangère*, CLÉ International, Paris.
- Coşkun, G. (2016). *Üniversite Öğrencilerinin İngilizce Derslerinde Kod Değiştirmeye İlişkin İnançları ile İngilizce Dersine İlişkin Tutumları Arasındaki İlişki*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Cuq, J. P ve Gruca, I. (2003). *Cours De Didactique Du Français Langue Étrangère Et Seconde*. France: Presses Universitaires De Grenoble.
- Çelik, S. (2008). Yabancı Dil Sınıflarında Anadil Kullanımının İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34, 75-85.
- Çiçek, M (2009). *Du Rôle De La Langue Maternelle Sur L'Apprentissage D'Une Langue Etrangère : Cas Du Turc De Turquie Contemporain*. Avrupa Konseyi Yabancı Dil Eğitimi Ortak Çerçeve Programı ve Türkiye'de Yabancı Dil Eğitimi Sempozyumu.

Sözlü Bildiri, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Bursa.

- Gardner-Chloros, P., (1983). "Code-switching:Approches Principales et Perspective", *La Linguistique*, vol. 19-2, PUF, 21-53.
- Giroux, L. (2016). La Place Et Le(s) Rôle(s) De La Langue Maternelle Des Apprenants En Cours De Langue Étrangère. *Synergies France*, p: 55-68
- Günday, R. (2004). Türkiye’de MEB Bağlı Okullarda Fransızca’nın Okutulmaması Sorunu. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 17, s: 1-15.
- Hengirmen, M. (2006). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri Ve Tömer Yöntemi*. Ankara: Engin Yayın Evi
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. 26. Basım. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kayaoğlu, M. N. (2012). Öğretmen Uygulama Ve Perspektifinden Yabancı Dil Öğretiminde Anadil Kullanımı. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 25-35.
- Koutsostathis, G. (2015). L’Utilisation De La Langue Maternelle En Classe de FLE. Rapport de Stage. Université de Rouen.
- Kurt, M., Kurt, G. (2015). Yabancı Dil Öğretiminde Ana Dilin Etkisi: Arapça Örneği. *International Journal of Languages’ Education and Teaching*. Udes. p. 1125-1132.
- Larsen-Freeman, D. (2000). *Techniques and Principles in Language Teaching*. Second Edition, Oxford University, New York: Oxford University Press..
- Martins, M, R, A. (2007). Les Phénomènes D’Interférence Linguistique Dans L’Enseignement/ Apprentissage Du Français à Praia. *Maîtrise En Études Françaises, Institut Supérieur d’Éducation*.
- Memiş, M. R. ve Erdem, M. D. (2013). Yabancı Dil Öğretimde Kullanılan Yöntemler, Kullanım Özellikleri Ve Eleştiriler. *Electronic Turkish Studies*, 8(9), 298-318.
- Merameria, A. ve Djabri, N.E.H. (2015-2016). *L’Alternance Codique Lors De L’Interaction D’Enseignement /Apprentissage Dans Une Classe Du F .L .E : Une Stratégie D’Appui ou Un Obstacle « Cas de 4ème année moyen »*. Université Larbi Tébessi Tébessa. Faculté Des Lettres Et Des Langues Département De Lettres Et Langues Étrangères.
- Nabila, M (2008). L’Alternance Codique En Classe De Français En Deuxième Année Primaire:Entre Fonction Communicative Et Fonction Didactique. *Synergies Algérie* n° 2. pp. 93-107.
- Numan, D. & Carter, D. (2001). *Teaching English To Speakers Of Other Languages*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Nurlu, M. (2013). Fransa’da Türkçe, Türkiye’de Fransızca Öğretimi. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 8/10 p. 477-498, Ankara.
- Özçelik, N. (2013). Yabancı Dil Sınıfında Anadil Kullanımı. *Turkish Studies*, p. 541-553.
- Seyratlı, E., Hakan, İ., ve Gülşen, C. (2016). Türkiye’de 2003-2013 Yılları Arasında Uygulanan Yabancı Dil Eğitimi Politikalarının Analizi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching* Cilt:5 Sayı:1 Makale No: 26
- Stoltz, J. (2011). *L’Alternance Codique Dans l’Enseignement Du Fle Étude Quantitative Et Qualitative De La Production Orale D’Interlocuteurs Suédophones En Classe De Lycée*. (Thèse de Doctorat). Linnaeus University, İsveç.
- Şavlı, F., Kalafat, S. (2014). Yabancı Dil Derslerinde Ana Dili Kullanımı Üzerine Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri. *Turkish Studies*, s.1367-1385.

- Şavlı F., Yonucuoğlu, A. (2015). Une Etude De Cas Sur L'Utilisation De L'Alternance Codique Dans L'Enseignement Précoce. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. O: 385-400.
- Tezbaşaran Ata, A. (2008). *Likert Tipi Ölçek Hazırlama Klavuzu*. Üçüncü Sürüm E Kitap. Mersin.
- Varol, O. (2014). *Türkçe- Kürtçe Dil Etkileşimi: İki Dilli Konuşuculara Ait Verilerdeki Dilbilimsel Görünümler*. (Yayımlanmış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Wardhaugh, R. (2010). *An Introduction To Sociolinguistics (6th ed.)*. Oxford: Wiley-Blackwell.
- Zerdjem, A. (2010-2011). *Marques Transcodiques En Classe De F.L.E :Changement De Codes&Apprentissage Cas D'Un Collège Algérien (3ème Année Moyenne)*. École Doctorale De Français. Université AbouBakr Belkaïd, Tlemcen.
- <http://www.iasj.net/iasj?func=fulltext&aId=66849>¹ (02.05.2017 tarihinde erişildi)
- <http://www.iasj.net/iasj?func=fulltext&aId=66849> (05.05.2017 tarihinde erişildi).